

4. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології: наукове видання. / С.В. Івахненко – К.: Знання, 2005. – 286 с.
5. Клименко О.В. Інформаційні системи і технології в обліку: навчальний посібник. / О.В. Клименко К: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
6. Кондрашова С.С. Інформаційні технології в управлінні: учбовий посібник/ С.С. Кондрашова К.: МАУП. 2007.-250 с.
7. Крилов І. В. Інформаційні технології: теорія і практика: учбовий посібник. / І.В. Крилов М.: Центр, 2006.-530 с.
1. 8.Петрик В.М. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій: навчальний посібник. / В.М. Петрик, В.В. Остроухов та ін. – К.: Росава, 2006. – 208 с.
2. 9.Сухоруков А.І. Пріоритети інвестування інформаційно-технологічного розвитку / А.І. Сухоруков // Стратегічна панорама. - 2008.-№1.- 150с.
10. Чубатенко О.І. Інформаційні технології – майбутнє України . / О.І. Чубатенко // Дзеркало тижня.-2007.-№1.
11. Щербакова Н.С. Аудит інформаційної безпеки: навч. посіб. / Н.С. Щербакова – Харків: Ескада, 2004. – 328 с.
12. Weber R. Information systems control and audit. – Upper Saddle River, Prentice-Hall, Inc., 2001. – 1013 p.

*Василь Дерій, к.е.н., доцент
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ І КОНТРОЛЬ ЗА ВИТРАТАМИ ТА ДОХОДАМИ В ЦИХ УМОВАХ

У сучасному глобалізованому світі, ні одне підприємство немає суттєвих шансів на виживання, якщо воно не приділятиме належної уваги проблемам своєї конкурентоздатності. Правда, за нашим переконанням, проблеми конкурентоздатності вітчизняних підприємств необхідно, водночас, вирішувати на макро-, мезо- і макрорівнях з розробкою та узгодженням відповідних планів, програм, зміцненням конкурентоздатності країни, галузі, комплексу, регіону, підприємства на певний календарний рік чи кілька календарних років (періодів).

Конкурентоздатність підприємств, на наш погляд, – це здатність підприємств адекватно поводитись на ринку, утримувати відповідний його сегмент в гіперконкурентній боротьбі або за домовленістю з конкурентами про розподіл (перерозподіл) ринку і одержувати від своєї діяльності виручку (дохід) від реалізації продукції (робіт, послуг) та інші операційні й неопераційні доходи.

Так, В.Лисицький, зазначає, що нині в економіці України доцільно зробити цілком природній поворот відновлення і розвитку наших конкурентних переваг і вийти на прискорений щодо витрат ріст доходів. Автор наголошує (абсолютно погоджуємось з ним), що з цією метою потрібно змінити парадигму вітчизняної економіки. Негативні результати функціонування нашої економіки є наслідком допущених владою низки величезних помилок у формуванні парадигми економіки незалежної України. Ці помилки, як вважає В. Лисицький, полягають у таких психологічних та економічних очікуваннях: 1) ілюзії, що нас чекали як конкурентів на міжнародних ринках; 2) перебільшенні животворчої сили лібералізації; 3) надії, що міжнародні ринки без проблем відкриються нашим конкурентоздатним підприємствам (забуваючи, що інші країни надають своїм підприємствам потужну бюджетну та регуляторну підтримку); 4) частих змінах бізнес-правил; 5) кадрових перестановках, що обезкровили наше чиновництво; 6) затримці радикального реформування виконавчої влади; 7) злісній неувазі влади до збереження та розвитку конкурентних переваг України (наша держава, як вважає цей автор, і до тепер має конкурентні переваги в таких науково-виробничо-збутових комплексах (кластерах): інформаційні технології, зерновий кластер, тваринництво, житлове будівництво, освіта, морський кластер (в тому числі суднобудування)) [1, с. 1-2].

Наші іноземні партнери вказують на те, що Україні необхідно проводити ефективну боротьбу з корупцією, створити національне середовище, що сприятиме розвитку інновацій та залученню інвестицій (в тому числі іноземних). Ключовими і вирішальними моментами для прийняття рішень іноземними інвесторами щодо інвестицій в українську економіку, є захищеність цих інвестицій законом, верховенство права, захист інвесторів від корупції [2].

Проблема корупції та боротьби з нею – одна із найскладніших проблем, яка має тривалу історію, глибокі корені, теоретичне і методологічне обґрунтування, організаційне та правове забезпечення. Ця проблема системна, тому потребує комплексного підходу до розв'язання шляхом вирішення цілої низки політичних, економічних, правових, соціально-культурних, історичних та інших проблем, протягом тривалого періоду часу (5-20 років).

Корупційні чинники виникають, навіть, на стадії підготовки нормативно-правових актів. За результатами антикорупційної експертизи із 240

таких атів у 62 з них встановлено корупційні чинники. В них закладені різні корупційні схеми, серед яких: 1) так звані дискреційні повноваження, коли в нормативно-правовому акті детально не прописано як має діяти чиновник. Звідси, він отримує право діяти на власний розсуд, що може породити корупційні дії; 2) нормативно-правові акти з елементами лобіювання інтересів певних людей або їхніх груп; 3) надлишкова бюрократизація отримання публічних послуг [3].

Варто погодитися із висновком О. Пасхавера, який писав: «Україна – бідна країна. ... ми після Молдови йдемо на другому місці знизу в Європі. ...Україна бідна, тому, що у нас корупційно-монополістична економіка. У нас корупційне законодавство і корупційне здійснення влади при недостатку реформ, які б звільнили нас від цього. Це основна причина» [4].

Створення національного середовища, яке сприятиме розвитку інновацій та залученню інвестицій, на наш погляд, повинно передбачати три взаємопов'язані стадії:

- підготовча (початкова), яка має на меті розроблення і поліпшення нормативно-правового забезпечення інноваційно-інвестиційного проекту із урахуванням світового й європейського досвіду; визначення напрямів розвитку інновацій та механізмів залучення інвестицій на макро-, мезо- і макрорівнях; розроблення певних планів, проектів та програм в цьому руслі; укладання угод щодо інноваційного розвитку і залучення інвестицій;
- основна (визначальна), яка означає практичну реалізацію інноваційних та інвестиційних проектів з метою досягнення відповідних комерційних або соціальних цілей;
- завершальна (узагальнююча), яка передбачає аналіз та оцінку стану національного середовища розвитку інновацій і залучення інвестицій після практичної реалізації відповідних інноваційних та інвестиційних проектів.

Суттєвим моментом у зміцненні конкурентоздатності підприємств, який обходиться підприємству недорого, але важить багато, є здатність його керівників та спеціалістів у повній мірі використовувати різні економічні інструменти, зокрема процесний підхід, аутсортинг, реінжиніринг, загальний менеджмент якості, кайзен, процес безперервного удосконалення виробництва «шість сігма» (six sigma), бенчмаркінг тощо [5, с. 255].

На практиці сказане означає, що керівництво підприємств підбираючи собі кадри повинно звертати увагу на осіб ініціативних, достатньо самостійних в прийнятті управлінських рішень і здатних до безперервної освіти, самоосвіти та запрошувати їх у свій штат. Проте, важливо пам'ятати і про перевірку кадрів на сумісність роботи в колективі, щоб уникнути в майбутньому гострих конфліктних ситуацій.

Для того, щоб досягти високої конкурентоздатності, вітчизняні підприємства повинні використовувати такі економічні критерії: 1) наближе-

ність до ринку; 2) забезпечення автономій підрозділам, цехам, філій, водночас, із централізацією питань фінансів та інвестицій; 3) простота організації; 4) максимальне використання здібностей працівників і створення для цього певної творчої атмосфери; 5) здійснення ефективного контролю за найважливішими проблемами підприємства та ін. [6, с. 37].

Ефективний контроль за найважливішими проблемами підприємств можна здійснювати, з врахуванням напрямків контролю, серед яких провідним, вважаємо, контроль за витратами і доходами.

Контроль за витратами і доходами в системі зміцнення конкурентоздатності підприємств має бути спрямованим, насамперед, на реалізацію таких завдань:

- встановити конкурентоздатні види і назви продукції (робіт, послуг) та питому вагу їхніх витрат і доходів у загальних витратах і доходах підприємств (за даними рахунків 23 «Виробництво», 26 «Готова продукція», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»);
- визначити суми витрат на нову техніку, технології, будівництво і питому вагу витрат на них у капітальних витратах підприємств (за даними рахунків 10 «Основні засоби» та 15 «Капітальні інвестиції»);
- з'ясувати своєчасність повноти і структуру надходжень доходів від реалізації конкурентоздатних видів продукції (робіт, послуг) (за даними рахунка 70 «Доходи від реалізації»);
- встановити суму і структуру собівартості реалізації конкурентоздатних видів та назв продукції (робіт, послуг) (за даними рахунка 90 «Собівартість реалізації»);
- провести дослідження сум і структури собівартості реалізації конкурентоздатних видів і назв продукції (робіт, послуг), в тому числі витрат на навантажувально-розвантажувальні роботи, транспортні перевезення, рекламні заходи, дослідження ринку і т.д. (за даними рахунка 93 «Витрати на збут»).

Контроль за витратами і доходами підприємств в системі зміцнення конкурентоздатності підприємств необхідно здійснювати на різних рівнях управління, протягом коротких та довгих відрізків часу, на внутрішніх і зовнішніх ринках, за видами і назвами конкурентоздатності продукції (робіт, послуг) тощо.

Отже, конкурентоздатність підприємств – це здатність підприємств адекватно поводитись на ринку, утримувати відповідний його сегмент в гіперконкурентній боротьбі або за домовленістю з конкурентами про розподіл (перерозподіл) ринку і одержувати від своєї діяльності виручку (дохід) від реалізації продукції (робіт, послуг) та інші операційні й неопераційні доходи. На державному рівні необхідно сформулювати нову парадигму економіки України, яка б у своїй основі орієнтувалася на її конкурентоз-

датні переваги у шести науково-виробничо-збутових комплексах (кластерах): інформаційні технології, зернове господарство, тваринництво, житлове будівництво, освіта і морське господарство. Контроль за витратами і доходами в системі конкурентоздатності підприємств має бути спрямованим, загалом, на забезпечення досягнення високої якості продукції за мінімальних витрат і максимальних доходів.

Література:

1. Лисицький В. Україна – не Германия. Україна – это Кипр! [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://sd.net.ua/2010/04/12/ukraint_germany_cyprus.html
2. Козирєва Т. У конкурентному світі Україна має бути конкурентоспроможною // День. – 2010. – 8-9 жовтня. – С. 1-2.
3. Лопух І. Корупцію породжує... закон // Експрес. – 2010. – 07-14 жовтня. – С. 2.
4. Пасхавер О. Експерт: Україна – бедная страна [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://podrobnosti.ua/opinion/2010/10/23/725444.html>
5. Кузнецова Л.Н. Концепция бенчмаркетинга в бухгалтерському учете / Л.Н. Кузнецова // Нові концепції розвитку бухгалтерського обліку, аналізу і контролю в умовах економічних змін: матеріали та тези виступів ІХ-ї Міжнар. наук. конф. / М-во освіти і науки України; Житомир. держ. технолог. ун-т. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – С. 253-255.
6. Мочерний С.В. Основи підприємницької діяльності: посібник / С.В. Мочерний, А.О. Устенко, С.І. Чеботар – К.: Вид. центр «Академія», 2001. – 280 с.

*Олена Зоріна, к.е.н., доцент
Національної академії статистики, обліку та аудиту
м. Київ, Україна*

АНАЛІЗ З ВИКОРИСТАННЯМ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Нейронно-мережева методологія поки мало представлена в українській професійній науково-технічній літературі, але знаходить все нові успішні вживання в практиці управління і ухвалення рішень, у тому числі – у фінансовій і торгівельній сферах. Теорія нелінійних адаптивних систем, що лежить в її основі, довела свою корисність при аналізі і здійсненні прогнозів в цілому ряду галузей економіки і фінансів.

Нейронні мережі мають справу з багаточисельними системами з алгоритмом навчання на основі зворотного поширення помилки (МВРН,